

**Тарҷумаи
шарҳи форсии
шайх Солеҳи Сабзаворӣ
ба
забони тоҷикӣ**

Дафтари ҳифз ва нашри осори Мансури Ҳошими Хуросонӣ ҳафизахуллоҳ таъоло

الحمد لله رب العالمين

Дарси ҳаждаҳум

**Мавонези шинохт; Тақлид
аз олимон (2)**

Саҳ 55 то 56

Мавонегӣ шинохт; Таклид аз олимон (2)

(أعوذ بالله من الشيطان الرجيم)

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله ربّ العالمين و صلى الله على محمد و آله الطاهرين

Дар дарси қабли рӯшан шуд ки таклид аз олимон, ба маънои пайравӣ аз гуфта ва кардаи онон бидуни далил, барои мардум кифоят намекунад; Чароки мубтанӣ бар занн ва муфйиди занн дар Ислом кофӣ шумурда намешавад; Чунонки Худованд бо сароҳат ва таъкид фармудааст: ﴿إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا﴾ (Юнус/36); <<Ҳароина занн чизеро аз ҳақ кифоят намекунад>>. Ҳоло мумкин аст касе аз ин зӯргӯйҳои хуш иштиҳо, шикамашро рӯй мизаш бигзорад ва гулуяшро соф кунад ва бигӯяд ки пайравӣ аз гуфта ва кардаи олимон бидуни далил, бадеҳӣ аст; Ба ин маъно ки аслан ниёзе ба далил надорад! Рӯшан аст ки чунин иддаёе маҳзи таҳаккум ва зӯргӯйӣ аст; Зеро олимон, маъсум нестанд ва муҳол аст ки пайравӣ аз гуфта ва кардаи ғайри маъсум бидуни далил, бадеҳӣ бошад; Бо тавачҷуҳ ба инки ақл, ҳангоме ки онро тасаввур мекунад, наметавонад тасдиқ кунад, балки инсофан зидди онро тасдиқ мекунад; То ҷоёе ки метавон гуфт: Адами ҷавози пайравӣ аз гуфта ва кардаи ғайри маъсум бидуни далил, бадеҳӣ аст ва ниёзе ба далил надорад; Ҳамчунонки асл ҳам бар адами пайравӣ аз дигарӣ аст то ҳангоме ки далиле барои пайравӣ аз ӯ пайдо бишавад; Чароки ҳолати аввалия, адами пайравӣ аст ва интиқол аз ин ҳолат, ниёз ба далил дорад. Лизо гоҳе инсон мутаъаҷҷиб мешавад аз ин қулдурҳое ки на танҳо дар арсаи сиёсат, балки дар арсаи илм ҳам зӯргӯйӣ мекунад ва меҳоханд заҳмати истедлол барои дидгоҳҳои ғалат ва соқити худро ҳам нақашанд! Ҷавонак аз фарти лоғарӣ, бо най қобили муқоиса аст, вале бар Худованд дурӯғ мебандад ва аз азоби Ӯ ки кӯҳро муталошӣ мекунад наметарсад ва мегӯяд ки таклид аз олимон бадеҳӣ аст ва Хуросонӣ як амри бадеҳиро мункир шудааст!! Ба Худованд паноҳ мебарем аз ин муллобаччаҳои ҳукуматӣ ки пул мегиранд ва ҳаромро ҳалол мекунад! Иддаи дигаре ҳам ҳастанд ки каме шарм ва ҳаёшон аз ин муздурҳо бештар аст ва мегӯянд; Пайравӣ аз гуфта ва кардаи олимон бидуни далил, бидуни далил нест, балки далил дорад; Яъне мо далил дорем ки метавонем бидуни далил, аз олимон пайравӣ кунем! Вале рӯшан аст ки ин иддаё ҳам таноқуз аст

Мавонегӣи шинохт; Тақлид аз олимон (2)

ва қобили тасдиқ нест. Албатта далили мавриди назарашонро устозунал Мансул дар идома тавзиҳ медиҳад ва рад мекунад ки ин шоъ Аллоҳ ба он мерасем.

Аммо гузашта аз ишколи бунёдин тақлид аз олимон ки заннӣ будани он ва адами ҳучҷияти занн аст, ишколи дигаре низ дар он вучуд дорад ки ин бузургвор бо жарф нигарии фавқулода ва мунҳасир ба фарди худ, онро дида ва хотирнишон карда ва он ин аст ки тақлид аз олимон, хусусан дар миёни аҳли ташаюъ, мубтанӣ бар тақлид аз олимон аст ва ин таваққуфи як чиз бар ҳудаш аст ки даври ботил шумурда мешавад. Эшон таҳти унвони)

[Адами имкони тақлид аз олимон бар пояи тақлид аз онон]

(мефармояд:) **Бо ин ҳама** (ки тақлид аз олимон бар ҳилофи усул ва мусарраҳоти Ислом аст), **бисёрӣ аз мусалмонон, хусусан дар кишварҳои монанди Эрон, Ироқ ва Лубнон** (ки аҳли ташаюъ ҳастанд), **ихтиёри марчаъӣ аз онон** (яъне олимон) **барои тақлидро бар ҳар мусалмоне** (ки мучтаҳид шумурда наshawанд) **вочиб мешуморанд ва амали бидуни онро** (дар сурате ки эҳтиёт ҳам накунад) **ботил** (яъне ғайри саҳиҳ дар дунё) **ва ғайри қобили қабул** (дар охират) **мепиндоранд; Дар ҳоле ки** (ин эътиқод бадеҳӣ нест ва табъан ниёзи ба далил дорад ва) **далили бештари онҳо** (ки авом ҳастанд) **барои ин эътиқод, фатвой олимонашон ба он аст** (ки дар аввал рисолаҳои тавзеҳул масоъили худ навиштаанд: <<Амал ба ин рисолаи тавзиҳул масоъил, мучзӣ аст ин шоъ Аллоҳ>> ва дар зимни масоъил аввал гуфтаанд ки тақлид аз мучтаҳиди ҷомеул шароит кифоят мекунад) **ва ин ба маънои тақлиди онҳо** (яъне муқаллидон) **бар пояи тақлид аст ки давраи ботил ва бемаъност** (бо таваҷҷуҳ ба инки пайравӣ аз ҳамин фатвой олимон ба мучзӣ будани тақлид ва амал ба рисолатҳои мутаваққиф бар тақлид аз онон аст ва ин давр яъне таваққуфи як чиз бар ҳудаш маҳсуб мешавад ки маъно надорад); **Чароки мусалламан тақлид, бар ҳилофи асли табиъӣ** (яъне ҳолоти аввалия) **аст ва табъан** (бадеҳӣ ва) **бениёз аз далил нест** (чун асл бар ин аст ки як фард аз фарди дигаре пайравӣ накунад магар онки далиле барои ин кор дошта бошад) **ва далили он наметавонад мубтанӣ бар ҳудаш бошад** (чун ҳудаш маҷҳул аст ва ҳеч маҷҳуле бо ҳудаш маълум намешавад. Бинобарин, мумкин нест ки мо

Мавонегӣ шинохт; Тақлид аз олимон (2)

битавонем бо истинод ба тақлид аз олимон, аз олимон тақлид кунем) **ва бо ин васф, чорае чуз иҷтиҳод дар тақлид нест** (яъне мусалмонон ҳаддиқал бояд дар бораи тақлиди худ аз олимон иҷтиҳод кунанд ва бо иҷтиҳод ба ҷавози ин кор бирасанд), **дар ҳоле ки онҳо навъан дар тақлиди худ муқаллиданд** (ва ин чизе аст ки истиқроъан қобили мушоҳида аст; Бо тавачҷух ба инки мо камтар касе аз онҳоро меёбем ки барои тақлиди худ, иҷтиҳод карда ва қодир ба истедлоли шаръӣ ва ақлӣ бошад); **Чароки барои он далиле** (ҳар чанд маҳдуш ва ғалат) **аз шаръ** (яъне Қуръон ва суннат) **ё ақл намениносанд, магар таваҳҳуме** (дар қолиби як шабеҳи далили ақлӣ) **ки барои барҳишон** (аз таҳсил кардаҳо ё пойи минбар нишастаҳо) **падид омада мабнӣ бар инки тақлид аз олимон** (дар аҳкоми шаръӣ), (як кори уқалой аст ва) **аз боби рӯҷӯи оқилон ба мутахассис** (монанди табиб ва наҷҷор ва банно) **аст, дар ҳоле ки ин таваҳҳум** (бо онки ривочи бисёре пайдо карда), **аз воқеъият ба дур аст; Чароки** (ҳар чанд бинои оқилон бар рӯҷӯ ба мутахассис, як воқеъияти ғайри қобили қабул аст, вале) **мутахассис дар нигоҳи оқилон, баста ба мавзӯе ки дар бораи он ба ӯ рӯҷӯ мекунад, мутафовит аст** (яъне барои ҳар коре ба мутахассиси мутаносиб бо он рӯҷӯ мекунад ва барои корҳое ки муҳимтар ва ҳассостаранд, тахассуси бештареро лозим медонанд) **ва дар нигоҳи онон, мутахассис дар дин касе аст ки рӯҷӯ ба ӯ ононро ба яқин мерасонад, монанди Расули Худо салаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам** (ки маъсум аст), **на касе ки рӯҷӯ ба ӯ танҳо муфиди занн аст, монанди мучтаҳид** (ки дар маърази ҳазор ғалат ва нисён ва ҳавои нафс аст; Бо тавачҷух ба инки яқин дар дин зарурӣ аст ва занн дар он кифоят намекунад. Аз инҷо доништа мешавад ки ишқоли таваҳҳуми мазкур, дар суғрои он аст на дар куброи он; Ба ин маъно ки ҳар чанд рӯҷӯ ба мутахассис уқалой аст, вале мучтаҳид, мутахассис нест ва бо ин васф, рӯҷӯ ба ӯ рӯҷӯ ба мутахассис маҳсуб намешавад. Тавзиҳ онки таваҳҳум кунандагон меғӯянд: Мучтаҳид, мутахассис аст ва рӯҷӯ ба мутахассис уқалой аст; Бинобарин, рӯҷӯ ба мучтаҳид, уқалой аст, дар ҳоле ки мутахассис будани мучтаҳид, маҳалли ишқол аст; Чароки ӯ маъсум нест ва ошноии кофӣ бо дин надорад ва таъбан рӯҷӯ ба ӯ муҷиби яқин намешавад ва аз ин ҷиҳат, ғарази оқилонро ҳосил намекунад. Мутахассиси дар дин, танҳо халифаи Худованд дар замин аст ва аз ин рӯ, танҳо рӯҷӯ ба ӯст ки рӯҷӯ ба мутахассис ва таъбан уқалой маҳсуб мешавад); **Бо тавачҷух**

Мавонеси шинохт; Тақлид аз олимони (2)

ба инки дар умури динӣ (монанди ақоид ва аҳкоми Исломи), бар хилофи умури урфӣ ва дунявӣ (монанди начҷорӣ ва дӯзандагӣ), яқин мавзӯият дорад ва зарурӣ аст (чун марбут ба зипи шалвори инсон ё тугмаи пероҳанӣ ӯ намешавад ки агар қач дӯхта шуд, биканад ва дубора бидӯзад, балки марбут ба бихишт ва дӯзах мешавад ва сарнавишти абадии инсонро таъйин мекунад; Чудои аз онки Худованд яқинро дар бораи он зарурӣ дониста ва ақл дар баробари хостаи ӯ таслим аст), дар ҳоле ки рӯҷӯ ба ғайри Худованд ва касе ки (бидуни восита монанди Паёмбар ва маъал восита монанди халифаи Паёмбар) аз ҷониби ӯ суҳан мегӯяд, табъан (яъне аз лиҳози табиъаташ) мучиби яқин намешавад ва бо ин васф, уқалой нест. (Ин як ишқол, аммо ишқоли дигар онки) Ба илова, банои оқилон дар умуре ки мутаъаллиқи ба Худованд аст (яъне шинохти дини ӯ) мустанада ба амри ӯст (чароки чигунагии корро соҳиби кор таъйин мекунад ва соҳиби кор дар ин ҳавза Худованд аст), агарчи дар умуре ки мутаъаллиқ ба ҳудашон аст (монанди мубоҳоти шахсии моддӣ) истиноде ба амри ӯ надорад (ва ҳар оқиле озод аст ки ба салиқаи ҳудаш амал кунад) ва бо ин васф, банои онон дар умури мутаъаллиқ ба ҳудашон монанди биносозии ва табобат (ҳар гоҳ ба шинохти заннӣ дар бораи онҳо қоней бошанд), мабнои банои онон дар умури мутаъаллиқ ба Худованд монанди диёнат намешавад (яъне наметавонем бигӯйем ки чун онон дар қорҳои шахсии моддӣ ва кам аҳмияташон ба занн қаноъат мекунад, пас бояд дар қорҳои динӣ ва ухравии бо аҳмияташон низ ба занн қоней бошанд; Чун ин қабил умури динӣ ва ухравӣ, аслан ба онон марбут намешавад ки бихоҳанд чигунагии онро таъйин кунанд ва ба чизе дар бораи он қоней бошанд ё набошанд, балки мутаъаллиқ ба Худованд аст) ва рӯшан аст ки амри Худованд дар умури мутаъаллиқ ба ӯ яқин аст (чунонки сароҳатан фармудааст: ﴿إِنَّ الظَّنَّ لَا يَغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا﴾ (Юнус/36); <<Ҳароина занн чизеро аз ҳақ қифоят намекунад>> ва ин далил бар зарурати яқин ба ҳақ аст) ки бо тақлид аз мучтаҳидон, ба даст намеояд (чароки мучтаҳидон, аз ҷаҳл ва хато ва нисён ва аҳвои нафсонӣ масвун нестанд ва табъан пайравӣ бидуни далил аз онҳо мучиби яқин ба ҳақ намешавад). Ҳосил онки рӯҷӯи уқало ба биносозии ва табиб, мусталзими рӯҷӯи онон ба мучтаҳид дар дин нест ва қиёси он ду бо ҳам, қиёси маъалфорик (яъне қиёси як чиз бо чизи мутафовит бо он) аст. (Ҳосил онки аввалан тақлид аз мучтаҳид наметавонад мустанада ба тақлид аз ӯ бошад ва

Мавонегӣ шинохт; Тақлид аз олимон (2)

ниёзи ба далили ҷудогона дорад ки бештари муқаллидон фокиди онанд ва сониян истедлоли бархӣ аз онон ба сира ё банои уқало низ мубтанӣ бар таваҳҳум аст; Чароки уқало, ғайри маъсумро агарчи мучтаҳид бошад, мутахассис дар дин намедонанд то ба ӯ рӯчӯ кунанд ва агар фарзан бидонанд низ Худованд ӯро мутахассиси дар дин намедонад ва уқало дар бораи дин тобеъи Худованд ҳастанд на тобеъи аҳвои худ. Ин ишқоли дувум дар масъалаи тақлид аз олимон буд. Аммо ишқоли севум ин аст ки иҷтиҳоди мучтаҳидон хусусан дар миёни аҳли ташауъ, бар пояи навъе аз тақлид шакл мегирад ва ин низ гунаи даври ботил ё тасалсул аст. Устозунал Мансур дар баёни ин ишқол, таҳти унвони)

[Адами имкони иҷтиҳоди олимон бар пояи тақлиди онон]

(мефармояд:) **Ба илова, инон** (яъне муқаллидон ё мудофеъони тақлид, аъам аз муқаллидон ва мучтаҳидон) **мусалмоне ки даст аз тақлиди олимонашон бардошта ва ба манобеъи аслитари Ислом** (монанди Куръон ва ҳадис ки нисбат ба рисолаҳои тавзиҳул масоъил аслитар аст, ҳар чанд бинобар мабнӣ устозунал Мансур, боз ҳам кофӣ нест) **мурочиъа кардаастро маломат мекунад ки бо иҷозаи кадомин марҷаъи тақлид** (яъне касе ки иддае аз мардум барои тақлид ба ӯ рӯчӯ мекунад), **тақлид дар Исломо тарк карда ва ба иҷтиҳод дар он** (аз тариқи рӯчӯ ба оёт ва ривоёт) **рӯй овардааст; Чароки ба заъми онон** (дар низоми мутаноқиз ва бебунёде ки барои худ сохтаанд), **мучтаҳид** (яъне касе ки дар воқеъ қодир ба истинботи ҳукм аз адиллаи яқинӣ ва ғайри яқинӣ аст) **ҳангоме (амалан) мучози ба иҷтиҳод аст** (ва табъан дигарон метавонанд аз ӯ тақлид кунанд) **ки мучтаҳиди дигар ба ҷавози иҷтиҳоди ӯ фатво дода бошад** (ва масалан гуфта ё навишта бошад ки фалонӣ мучтаҳид аст ва метавон аз ӯ тақлид кард), **дар ҳоле ки ин низ тасалсулӣ ботил ва сафсатаи ошкор аст** (тасалсул ба ҳолате гуфта мешавад ки таҳаккуки як чиз мутаваққиф бар таҳаккуки як чизи дигар ва таҳаккуки он чизи дигар низ мутаваққиф бар як чизи дигар бошад ва ҳамин ҳолат бидуни мунтаҳӣ шудан ба чизи мушаххас ва мустиқилле идома пайдо кунад. Рӯшан аст ки чунин ҳолате аз назари ақли мумкин нест; Ба ин маъно ки таҳаккуки як чиз бо вучуди тасалсул муҳол аст; Ҳамчунонки сафсата низ ба муғолитаи зӯргӯёна ва таҳаккумомез гуфта мешавад. Ба ин тартиб, устозунал Мансур, ҳамон тавр ки низоми ҳоким

Мавонеси шинохт; Тақлид аз олимони (2)

бар тақлидро номаъқул ва мубтанӣ бар давр медонад, низоми ҳоким бар иҷтиҳодро низ, номаъқул ва мубтанӣ бар тасалсул медонад); **Зеро** (дар низоми мазкур) **тақлид аз чунин касе** (ки ба ҷавози иҷтиҳоди ӯ фатво дода шуда) **мутавақфӣ бар тақлид аз касе хоҳад буд ки ба ҷавози тақлид аз ӯ фатво додааст** (ҷароки пайравӣ аз фатвои чунин касе, маршрут ба пайравӣ аз фатвои касе аст ки ӯро мучтаҳид доништааст ва ҷуз бо тақлид аз ӯ имкон надорад), **дар ҳоле ки тақлид аз он кас низ мутавақиф бар тақлиди аз касе хоҳад буд ки ба ҷавози тақлид аз ӯ фатво додааст ва ба ҳмин тартиб ки ҳаср** (яъне маҳдуд ба ҳадде) **намешавад ва** (дар натиҷа) **амалӣ нест**. (Инҳо ишқолоти бисёр амиқе аст ки Худованд бар ин бандаи солеҳаш ошкор карда ва аз ҷаҳми дигарон пӯшидааст то фазилати ӯ бар дигаронро ошкор гардонад; Ҷароки илм аз ҷониби Худованд аст ва ӯ онро ба ҳар кас аз бандагонаш ки бихоҳад ато мекунад ва болотар аз ҳар олиме донишманде аст. Ҳамин улуми ноб ва ноёб аст ки устозонал Мансурро дар ҷойгоҳи мумтозе қарор дода ва оқилонро ба қабули фазлаш ва табаъият аз даъваташ водор кардааст; Ҷароки бузургтарин олимони дар қиёс бо ӯ, кӯчак чилва мекунад. Бидуни шак ин фазли Худованд аст ки ба ин бандаи солеҳаш додааст ва набояд мояи ҳасодат ва кинаи касе бишавад. Чи лузуме дорад ки касе фазли ин инсонии бузургро инкор кунад ва ба иззати илмӣ ӯ ки то ин андоза возеҳ ва машҳуд аст, иқрор накунад?! Рӯшан аст ки инқори фазли бузургон, танҳо аз деноъат ва ҳақорати як фард парда бармедорад ва чизе аз фазли бузургон кам намекунад. Албатта ҳамаи олимони мусалмон аз он ҳайс ки саъйе дар шинохтан ва шиносондани Исломи доштаанд қобили эҳтироманд, вале табиятан олими мусалмоне ки бештар аз дигарон Исломи шинохта ва шиносонда, қобили эҳтиромтар аст. Инки Худованд ин ҳақоикро барои ин олими мусалмон ошкор карда ва барои дигарон ошкор накардааст, гуноҳи ӯ нест то касе бар ӯ ҳашм бигирад; Ҷароки Худованд ҳар касро бихоҳад ба раҳмати ҳудаш махсус мекунад; Чунонки фармудааст: **﴿يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ﴾** (Оли Имрон/74); **<<Ҳар касро бихоҳад ба раҳмати ҳудаш махсус мекунад ва Худованд дорой фазли азим аст>>**. Аз ин рӯ, мо бояд аз ин шахсияти истисноӣ ва беназир ки муҳаббати Худованд барои уммати Исломи аст истифода кунем, то ба айбҳои эътиқодӣ ва амалии ҳудамон пай бубарем ва битавонем барои вуруд ба асри Маҳдӣ алайҳи салом ки асри ҳокимияти Исломи ҳақиқӣ аст омода шавем.

Мавонегӣ шинохт; Тақлид аз олимон (2)

Худованд ҳасодат ва тангназариро аз дилҳои ҳамаи мусалмонон бардорад ва тавозеъ ва вусъати назарро ҷойгузини он созад; Чароки бисёр Бахшанда ва Меҳрабон аст.

و السلام عليكم و رحمت الله

Бо наҳзати
«Бозгашт ба Ислому»
ошно шавед.

Пойгоҳи иттилоърасонӣ дафтари ҳифз ва нашри осори Мансури Ҳошимии Хуросонӣ ҳафизахуллоҳ таъоло

* Лутфан бар рӯй линки мавриди назари худ клик кунед.

Линки мавриди
назар

Саҳифаи фејбуки
пойгоҳ

Саҳифаи гуглплус
пойгоҳ

Саҳифаи канал
телеграмм пойгоҳ